

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

**Negativní dopady cestovního ruchu v NP Českosaské
Švýcarsko**

Sandra Cechlová

© 2012 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomiky
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cechlová Sandra

Provoz a ekonomika

Název práce

Negativní dopady cestovního ruchu v NP Českosaské Švýcarsko

Anglický název

Tourism and its Negative Impacts in Českosaské Švýcarsko National Park

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je definovat negativní dopady cestovního ruchu na Národní park Českosaské Švýcarsko, se zaměřením především na sociálně-kulturní a ekonomickou oblast a nalézt jejich možné řešení.

Metodika

- Charakteristika Národního parku Českosaské Švýcarsko
- Negativní vlivy na Národní park Českosaské Švýcarsko
- Analýza konkrétních problémů v sociálně-kulturní a ekonomické oblasti (zaměstnanost, místní obyvatelstvo)
- Sběr primárních dat pomocí dotazníků
- Zpracování dat a poznatků
- Návrh na zlepšení negativních dopadů

Harmonogram zpracování

Literární rešerše - 1. část: 7/2011 - 9/2011

Dotazníkové šetření: 7/2011 - 9/2011

Detailní metodika práce a dokončení 2. části literární rešerše: 10/2011 - 11/2011

Vlastní práce - analytická část: 12/2011 - 1/2012

Vlastní práce - syntéza poznatků, návrhy a doporučení: 2/2012 - 3/2012

Odevzdání poslední verze práce vedoucímu práce ke konečnému posouzení: 4/2012

Rozsah textové části

30 - 40 stran

Klíčová slova

České Švýcarsko, Saské Švýcarsko, cestovní ruch, negativní dopad, obyvatelstvo

Doporučené zdroje informací

Vařilová Zuzana, Nagel Richard, Mráz Marek a kol.: Českosaské Švýcarsko: čtyři chráněná území - jedna krajina. Správa Národního parku České Švýcarsko, 2010. 68 s.

Lednický Václav, Pyka Jacek.: Management turistické destinace. Karviná : Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2011. 103 s.

Terhešová D.: Studie o návštěvnosti, složení návštěvníků a jejich negativním vlivu na dané prostředí s doporučeními k usměrnění těchto vlivů pro optimální stav přírodního prostředí. In: Valečka J.: Tiské stěny. Studie zhodnocení vlivu návštěvnosti na přírodní prostředí, návrh opatření. Manuskript pro Správu CHKO Labské pískovce, s. 35-85.

Paroha L., Tichá M., Mráz M.: Studie potřeb regionu Českého Švýcarska. Krásná Lípa, České Švýcarsko o.p.s.

Belisová Natalie, Patzelt Zdeněk, Sojka Václav.: Lidové památky Českého Švýcarska. České Švýcarsko o.p.s., 2006

Voženílek Vít a kol.: Národní parky a chráněné krajinné oblasti České republiky, 1. vydání Olomouc: Univerzita Palackého, 2002

Vedoucí práce

Antoušková Michaela, Ing., Ph.D.

Termín odevzdání

březen 2012

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSC.
Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.
Děkan fakulty

V Praze dne 19.1.2012

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Negativní dopady cestovního ruchu v NP Českosaské Švýcarsko" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 18. listopadu 2012

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Michaele Antouškové, Ph.D., vedoucí bakalářské práce, za její trpělivost a odborné rady, které mi poskytla při zpracování této práce. Dále bych chtěla poděkovat obyvatelům obce Hřensko za spolupráci a poskytnuté informace.

Negativní dopady cestovního ruchu v NP Českosaské Švýcarsko

Tourism and its Negative Impacts in Českosaské Švýcarsko National Park

Souhrn

Práce se zabývá negativními dopady cestovního ruchu v Národním parku Českosaské Švýcarsko. V literární rešerši je nejprve charakterizováno řešené území, dále jsou vymezeny jednotlivé dopady, které cestovní ruch způsobuje. Negativní dopady jsou rozděleny podle jejich vlivu na dopady na životní prostředí, socio-kulturní prostředí a ekonomické dopady.

Druhá část práce je zaměřena na konkrétní negativní vlivy, které působí na obyvatele vybrané obce Hřensko. Je provedeno kvantitativní šetření pomocí dotazníků, na které je navázáno kvalitativním šetřením. To probíhalo prostřednictvím rozhovorů s obyvateli obce. Důležitou součástí práce je zjišťování cen základních druhů potravin ve dvou sledovaných obdobích.

Po podrobném analyzování informací, které vyplynuly z dotazníků, rozhovorů i sekundárních zdrojů dat, došlo k vyhodnocení celé problematiky. Bylo zjištěno, že negativní dopady v řešené obci na obyvatele v určité míře působí, a to především v hlavní turistické sezóně.

Klíčová slova

České Švýcarsko, Saské Švýcarsko, cestovní ruch, negativní dopad, obyvatelstvo.

Summary

The work is focused on tourism and its negative impacts in Českosaské Švýcarsko National park. There is studied area characterized in the first part of literature search and individual impacts are defined in the second part of literature search.

The second part of the work is focused on the specific negative impacts operating on the residents of selected municipality Hřensko. It is done a quantitative survey using questionnaires, which is followed by the qualitative research. This was carried out by means of interviews with residents of the village. An important part of the work is to determine the prices of basic kinds of food in two periods.

After a detailed analysis of information that came out from the questionnaires, interviews and secondary data sources was to evaluate the whole issue. It was found that due to tourism the residents are suffering in a certain extent, especially in the main tourist season.

Keywords

České Švýcarsko, Saské Švýcarsko, tourism, negative impact, population.

Obsah

1	ÚVOD	10
2	CÍL A METODIKA	11
3	TEORETICKÁ VÝCHODISKA	13
3.1	OCHRANA PŘÍRODY V ČESKÉ REPUBLICE	13
3.2	NÁRODNÍ PARK (NP)	13
3.2.1	Zonace NP České Švýcarsko	14
3.3	NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO.....	15
3.3.1	Turistika a rekreační využití národního parku.....	16
3.3.2	Správa národního parku.....	17
3.4	CESTOVNÍ RUCH	19
3.4.1	Pojem cestovní ruch.....	19
3.4.2	Pojem destinace.....	19
3.4.3	Účastníci cestovního ruchu	19
3.5	POZITIVNÍ DOPADY CESTOVNÍHO RUCHU NA DESTINACI.....	20
3.5.1	Ekonomické dopady	20
3.5.2	Sociálně-kulturní dopady	21
3.5.3	Dopady na životní prostředí.....	21
3.6	NEGATIVNÍ DOPADY CESTOVNÍHO RUCHU NA DESTINACI.....	21
3.6.1	Vlivy cestovního ruchu na životní prostředí.....	21
3.6.2	Vlivy cestovního ruchu na socio-kulturní prostředí	23
3.6.3	Obyvatelstvo Českého Švýcarska	25
3.6.4	Vlivy cestovního ruchu na ekonomické prostředí.....	27
3.7	INFLACE, SPOTŘEBNÍ KOŠ	28
3.7.1	Maloobchod	28
3.7.2	Cenový výzkum.....	30
4	PŘÍPADOVÁ STUDIE - HŘENSKO	31
4.1	OBEC HŘENSKO	31
4.2	VLASTNÍ ŠETŘENÍ NEGATIVNÍCH DOPADŮ.....	31
4.2.1	Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání	31
4.2.2	Domovní fond.....	33

4.2.3	Dotazníkové šetření	34
5	ZÁVĚR	41
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	43
7	SEZNAM TABULEK A GRAFŮ.....	45
8	PŘÍLOHY	46

1 ÚVOD

Cestovní ruch ve 21. století je lidmi po celém světě považován nejen jako přínos do ekonomik jednotlivých států, ale také jako způsob, jak kvalitně trávit volný čas a v neposlední řadě uspokojuje potřebu lidí cestovat. Nejinak je tomu v České republice.

Jedním z nejvíce pozoruhodných míst České republiky je území Českosaského Švýcarska. Je známé, že tato krajina je zároveň unikátní v celé Evropě. Mezi její typické znaky patří proslulý pískovcový fenomén, na který se váže specifická fauna a flora. Jelikož je původní krajina velmi zachovalá, bylo toto území na obou stranách hranice vyhlášeno národním parkem. Vyhlášení Národního parku České Švýcarsko dne 1. 1. 2000 bylo nepochybně doprovázeno větším zájmem turistů a milovníků přírody o toto jedinečné území. Příval návštěvníků s sebou přináší zvýšenou medializaci oblastí, potřebu základních i doplňkových služeb cestovního ruchu, což zvyšuje zaměstnanost, dále vyšší příjmy z cestovního ruchu, nutné zlepšování infrastruktury a mnoho dalších přínosů plynoucích ze zvýšeného zájmu o danou oblast. Každý pozitivní dopad má ale i své stinné stránky, na které by se nemělo zapomínat. Negativní dopady působí nejen na tuto udržovanou a státem chráněnou krajinu, ale také na infrastrukturu v obcích sídlících na jejím území a zejména na obyvatele obcí. Tento problém bývá mnohdy opomínán, méně řešen a studován. Častěji můžeme slyšet o negativních dopadech na velká turistická centra, jako jsou například hlavní města nebo přímořská letoviska, ale o menších (ne však méně důležitých) regionech se už tolik nehovoří. Ač se někomu může zdát tato problematika jako nepodstatná, dá se velmi snadno argumentovat. Vždyť pokud může chování osob v procesu, při kterém tráví svůj volný čas, narušit každodenní život byť jen jednoho místního obyvatele, stojí tento problém alespoň za zmínku.

Vymezování a charakterizování negativního působení turistů v regionu je podstatně složitější, než poukazování na dopady pozitivní. Mnohokrát se jedná o hodnoty nevyčíslitelné, o názory jednotlivých občanů, o jejich postoje k turistům a cestovnímu ruchu obecně. Zjištěné informace jsou velmi subjektivní a vedle jiného se odvíjí od psychologie každé osobnosti. Je tedy velmi těžké tyto dopady určit. Neznamená to však, že by měly být zanedbávány a přehlíženy.

2 CÍL A METODIKA

Cíl

Cílem předkládané bakalářské práce je vymezit negativní dopady na Národní park České Švýcarsko, které jsou způsobeny cestovním ruchem, a blíže charakterizovat vybrané dopady na socio-kulturní a ekonomickou oblast.

Práce si pokládá tyto výzkumné otázky:

- 1) Má cestovní ruch vliv na zaměstnanost obyvatel?
- 2) Vyvolává v obyvatelstvu příliv návštěvníků obavy z turistů?
- 3) Zaznamenávají obyvatelé nadměrné využívání infrastruktury ze strany turistů?
- 4) Má zvýšené množství turistů dopad na ceny za zboží základní denní potřeby?
- 5) Mají obyvatelé zájem o rozvoj cestovního ruchu na území národního parku?

Metodika

V první části bakalářské práce je popsáno řešené území a důvod jeho významnosti. Dále je učiněn pokus o systematický popis a interpretaci jednotlivých negativních dopadů na dané území. Podkladové údaje o negativních dopadech a popisu národního parku jsou čerpány z nastudované odborné literatury a internetových zdrojů, které se k tématu práce vztahují.

V druhé části práce jsou hodnoceny konkrétní negativní dopady na vybranou obec Hřensko. Tam bylo provedeno terénní šetření, a to metodou kvantitativního výzkumu na základě dotazníků, která je doplněna o kvalitativní hodnocení vyplývající z rozhovorů s obyvateli obce. Záměrem dotazníků bylo zjistit, jaký stanovují obyvatelé postoj k dopadům, které na ně turismus má, zda jsou s návštěvníky spokojeni, či naopak zaznamenávají některé negativní vlivy. U respondentů byl uskutečněn i následný rozhovor a rozbor konkrétních odpovědí. Tím bylo umožněno rozšířit třídění prvního stupně (stanovení četnosti jednotlivých odpovědí u otázek) o další informace. Vyhodnoceno bylo

celkem 90 dotazníků, které obsahovaly osm otázek. Zvoleny byly otázky uzavřené, převážně alternativní. Respondenti byli voleni zcela náhodně.

Součástí kvantitativního šetření je průzkum cen základních druhů potravin v maloobchodní prodejně v obci Hřensko ve dvou sledovaných obdobích a je vypočítán jejich nárůst či pokles. Ceny jsou zjišťovány v období mimo hlavní turistickou sezónu (29. 10. 2012) a v období vrcholu hlavní turistické sezóny (29. 7. 2012).

Vyhodnocení jednotlivých otázek je v některých případech dále doplněno tabulkami, pomocí kterých lze porovnat situaci řešené obce Hřensko s dalšími obcemi v jejím okolí. Tabulky vychází převážně z dat Českého statistického úřadu, Správy Národního parku České Švýcarsko a dalších institucí (sekundární zdroje informací).

3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

3.1 OCHRANA PŘÍRODY V ČESKÉ REPUBLICĚ

Již v historii byl vývoj ochrany přírody v českých zemích ovlivněn politickou situací, nebo byl závislý na přístupu jednotlivých panovníků a vlád. První dokument o určité ochraně přírody je znám z roku 1355 z doby vlády krále Karla IV. Tento dokument je považován za první lesní zákon v našich zemích a patří mezi jeden z prvních v Evropě. Za nejstarší skutečně chráněné území v Čechách je považován Žofínský prales, který byl vyhlášen 28. srpna 1838, a nachází se v Novohradských horách. (Voženílek a kol., 2002)

V současné době se v České republice rozlišuje několik úrovní chráněných území. Dle velikosti se dělí chráněná území na velkoplošná, kam spadají národní parky a chráněné krajinné oblasti, a maloplošná, do nichž se řadí národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace a přírodní památky. (Voženílek a kol., 2002)

3.2 NÁRODNÍ PARK (NP)

Národním parkem jsou vyhlášena všechna území s velkoplošně dochovaným přírodním prostředím, které je jedinečné v národním, případně mezinárodním měřítku. Tato území zaujímají převážně přirozené nebo lidskou činností téměř neovlivněné ekosystémy, v nichž mají největší význam rostliny, živočichové a neživá příroda. (Voženílek a kol., 2002)

Národní parky jsou vyhlášeny Parlamentem České republiky dle zákona o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb. Jejich využívání musí být v souladu s dlouhodobým cílem jejich aktivní ochrany a obnovy. Na území České republiky jsou vyhlášeny čtyři národní parky o celkové rozloze 140 300 ha (necelé 2 % plochy státu). Ochrana v národních parcích se dělí do tří zón, každá zóna má svůj cíl ochrany. Nejvyšší stupeň ochrany je představován I. zónou, nejnižší pak III. zónou. (Voženílek a kol., 2002)

3.2.1 Zonace NP České Švýcarsko

Zonace Národního parku České Švýcarsko (dále jen NP České Švýcarsko) byla stanovena Vyhláškou Ministerstva životního prostředí ČR ze dne 22. 3. 2002, kdy vešel v platnost zákon č. 118/2002 Sb., o vymezení zón ochrany přírody Národního parku České Švýcarsko (Správa Národního parku České Švýcarsko, 2007):

I. zóna

I. zóna je tvořena především lesními porosty, které jsou přírodní či přírodě blízké. Tato zóna pokrývá 21 % plochy NP České Švýcarsko. Jsou zde nutné lokální lesnické zásahy. Patří sem tyto části: Pravčická brána – Kozí důl, Soutěsky Kamenice, Soutěsky Křinice – Prskyřičný důl, Růžák, Větrovec, Mlýny, Babylon – Goliště, Bílý potok.

II. zóna

II. zóna zaujímá 78 % plochy národního parku a je zcela tvořena lesními porosty. Tyto porosty byly dříve lesnický obhospodařované. Aby dosáhly přirozené druhové struktury a skladby, vyžadují cílené lesnické zásahy. Z maloplošných zvláště chráněných území se do II. zóny řadí pouze Přírodní památka Nad Dolským mlýnem. Pro II. zónu platí stejná omezení jako pro celé území národního parku. Neplatí zde žádná zákonná omezení, vztahující se pouze na II. zónu NP, s výjimkou ustanovení o zákazu volného pobíhání domácích zvířat na území I. a II. zóny NP České Švýcarsko.

III. zóna

III. zóna se rozkládá na 1 % plochy národního parku a představuje zastavěná území obce a zemědělskou půdu. Jen částečně do ní zasahují lesní porosty (0,79 ha). III. zóna je složena z osady Mezná spolu s místní částí Mezní Louka a Hotelu Zámeček u Vysoké Lípy s okolními objekty a zemědělskými pozemky. Platí zde pouze stejná omezení, která jsou stanovena pro celý NP. Změna zonace se do roku 2016 neočekává. Mohla by být vyvolána vnějšími vlivy, především růstem návštěvnosti.

Národní parky České republiky se podílí na řadě odborných aktivit i v celoevropském měřítku. Po našem vstupu do Evropské unie se většina národních parků a chráněných krajinných oblastí začlenila do soustavy chráněných území evropského

významu, známé pod názvem NATURA 2000. Parky jsou také členy Federace evropských národních a přírodních parků EUROPARC Federation a aktivně spolupracují se sousedními státy. (Miko a kol., 2010)

3.3 NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO

Na území 79 km² byl k 1. 1. 2000 vyhlášen Národní park České Švýcarsko. Stal se nejmladším národním parkem České republiky. Navazuje na Národní park Saské Švýcarsko (Sächsische Schweiz), který byl vyhlášen v roce 1990 v SRN a toto území je nazýváno Českosaské Švýcarsko. Společně tvoří nedílnou součást oblasti Labských pískovců, rozkládající se na více než 700 km². (Patzelt, Sojka, 2008)

Národní park se nachází v Ústeckém kraji, v okrese Děčín na pravém břehu řeky Labe. Rozkládá se mezi obcemi Hřensko, Brtníky, Doubice, Jetřichovice, Srbská Kamenice, Růžová a Mezná – část obce Hřensko, která je jediná trvale osídlená. Národní park České Švýcarsko je ohraničen chráněnou krajinnou oblastí Labské pískovce a chráněnou krajinnou oblastí Lužické hory. (Správa Národního parku České Švýcarsko, 2007)

České Švýcarsko je typické nejen svými skalními městy a hřbety, ale také rozmanitou faunou a florou. Nachází se zde kaňon Labe, hluboký téměř 300 m, který je jedinečný v evropském měřítku. Území národního parku je z více než 97 % zalesněno, typickými zástupci jsou smrk ztepilý, borovice lesní či nepůvodní borovice vejmutovka. Mezi nejvzácnější zástupce fauny Českého Švýcarska patří losos obecný a naše největší a jediná divoce žijící kočkovitá šelma – rys ostrovid. Vyskytuje se zde i populace sokola stěhovavého, čápa černého a výra velkého. (Patzelt, 2011)

Na území národního parku se nachází největší pískovcový most v Evropě a zároveň světový unikát – Pravčická brána. Spolu se zříceninou Dolského mlýna, soutěskami řeky Kamenice, skalními vyhlídkami u Jetřichovic a Kyjovským údolím tvoří významná turisticky vyhledávaná místa. Celou malebnost krajiny dotváří památky lidové architektury. Typická pro České Švýcarsko je zejména architektura roubených domů se střechami obkládanými břidlicí. (Patzelt, 2011)

3.3.1 Turistika a rekreační využití národního parku

Celé území národního parku je považováno za nejpřitažlivější oblast okresu Děčín. Vyhledávanými místy turistů jsou nepochybně Pravčická brána, soutěsky řeky Kamenice, skalní labyrint v okolí Jetřichovic, naučná stezka začínající ve Hřensku, nejstarší středoevropská sklářská huť v obci Chřibská a mnoho dalších míst. (Voženílek a kol., 2002)

Správa NP zajišťuje takové využívání plochy národního parku, které nebude narušovat zájmy ochrany přírody. Mimo to bude správa NP aspirovat na uzavření dohody všech hlavních aktérů v regionu podle Evropské charty pro trvale udržitelný turistický ruch v chráněných územích. Hlavními aktéry jsou například obecní samosprávy, Ústecký kraj, podnikatelé, nevládní organizace apod. Možné rekreační využití národního parku (Správa Národního parku České Švýcarsko, 2007):

Pěší turistika

Nejvíce rozšířenou a preferovanou formou turistiky je pěší turistika, především díky své šetrné individuální formě. Návštěvníci mají k dispozici síť turistických stezek, odpočinková místa, přístřešky a další vybavení na těchto stezkách. V rámci hromadné pěší turistiky usiluje Správa NP o založení soustavy certifikovaných průvodcovských služeb. Správa NP bude poskytovat a zároveň garantovat školení průvodců a udělování certifikátů absolventům kurzů. Hlavním důvodem zavedení tohoto systému je přenos informací o poslání NP velkému počtu pěších turistů.

Turistické hraniční přechody

Jelikož většina území, které přiléhá ke státní hranici, patří do I. zóny, musí Správa NP zabezpečit, aby zde byla respektována platná omezení vstupu do I. zóny. Správy NP na české i saské straně musí také dohlédnout na omezení nelegálního přecházení státní hranice v okolí Pravčické brány a na jiných místech.

Cykloturistika

Cyklistika je zákonem o ochraně přírody a krajiny v národních parcích povolena pouze na místních komunikacích a místech určených správou národního parku.

Ta s respektováním určitých zásad vyhradila na území NP České Švýcarsko přibližně 40 km cyklotras.

Horolezectví

Horolezectví je jedno z tradičních forem využití území. Souhrn povolených lezeckých objektů je přesně vymezen návštěvním řádem. Na území národního parku probíhá monitoring návštěvnosti skalních objektů turisty.

Hipoturistika

Hipoturistika, neboli jezdecká turistika, patří mezi moderní formy turistiky a v oblasti Českého Švýcarska jsou pro ni vymezeny speciální cesty, tzv. hipotrasy. Z důvodu stále většího zájmu o tento typ turistiky musí být prováděn monitoring návštěvnosti a stavu hipotras.

Bivakování

Bivakování, čili nocování ve volné přírodě, je na území národního parku zakázáno mimo místa vyhrazená se souhlasem Správy NP.

Veřejná tábořiště na území NP

Jediným veřejným tábořištěm na území národního parku je v současné době tábořiště (kemp) v osadě Mezní Louka.

Podmínky pro uskutečňování všech těchto aktivit na území národního parku jsou určeny Návštěvním řádem NP České Švýcarsko. Kontrola plnění těchto podmínek je zajištěna strážní službou.

3.3.2 Správa národního parku

Sídlem Správy Národního parku České Švýcarsko je Krásná Lípa. (Patzelt, 2011). Mezi její hlavní cíle patří například plnit úkol, vyplývající ze zákona č. 161/1999 Sb., kterým je Národní park České Švýcarsko vyhlášen, zejména odborně provádět ochranu přírody, zaručit výkon managementu přírodního prostředí a státní správy ochrany přírody,

soustavně informovat širokou veřejnost o působení Správy NP a další. (Národní park České Švýcarsko, 2012)

Správa NP vydává určitá omezení, vycházející z návštěvního řádu, který vešel v platnost vyhláškou č. 1/2001 Správy Národního parku České Švýcarsko. Jsou zde uvedeny obecné zásady chování v národním parku, podmínky pro některé činnosti na jeho území, informace pro turisty a další povolení i omezení. (České Švýcarsko, o. p. s.)

V podmínkách regionu Českého Švýcarska je nutný monitoring území, a to především z toho důvodu, že umožňuje vytvářet základní dispozice pro řízení rizik. Díky monitoringu je možné získat jejich identifikaci, která je následně podrobena analýze. Sledovat by se mělo zejména zatížení oblasti cestovním ruchem a dále dopady na jednotlivé složky daných oblastí. Tím je umožněno určit možná rizika, která jsou cestovním ruchem způsobena a zaměřit se na jejich koordinaci. (České Švýcarsko, o. p. s.)

Deset let národního parku podle ředitele Národního parku České Švýcarsko

Založení národního parku v roce 2000 doprovázela velká očekávání. Jedním z nich byl pohled na národní park jako na regionálního zaměstnavatele, zvláště místních obyvatel a na pozicích spojených s činnostmi v lese. Podle ředitele Správy Národního parku České Švýcarsko tento systém fungoval do roku 2006, kdy byl vládou vydán zákon o zadávání veřejných zakázek. To vyústilo k výpisu výběrových řízení, kde se uplatňují především velké firmy. Nesmírnou výhodou zaměstnávání místních obyvatel je pracovní pružnost, menší komplikovanost, pozitivní vztah zaměstnanců k národnímu parku i pozitivní ovlivnění lidí v okolí. Opětovné začlenění místních živnostníků do péče o lesy národního parku je podle ředitele Správy NP možné, pokud by došlo k přeměně modelu Správy NP z organizace rozpočtové na organizaci příspěvkovou. (Benda, 2010)

3.4 CESTOVNÍ RUCH

3.4.1 Pojem cestovní ruch

Cestovní ruch vyjadřuje souhrn ekonomických a sociálních aktivit, které souvisí s uspokojováním lidských potřeb. (Nejdl, 2010)

Podle Páskové (2008) lze pojem cestovní ruch chápat jako pohyb a pobyt osob mimo jejich běžné prostředí ne déle než jeden rok. Účelem cesty není výkon placené činnosti v navštíveném místě.

3.4.2 Pojem destinace

Pojem destinace cestovního ruchu lze chápat jako oblast, která má určité možnosti pro rozvoj cestovního ruchu, kapacitu území a životní cyklus a procesy cestovního ruchu. V kontextu národních parků je destinace chápána jako zákonně či dobrovolně chráněné území. (Pásková, 2008)

3.4.3 Účastníci cestovního ruchu

Jedním z účastníků cestovního ruchu je **turista**, čili osoba, která stráví mimo své místo bydliště a působení minimálně 24 hodin, maximálně však jeden rok. Důvodem změny jeho přebývání je zpravidla rekreace, nesmí jím ale být výkon placené činnosti, ani změna bydliště za účelem práce. Návštěvníkem destinace, jehož doba pobytu nepřesáhne 24 hodin, je **výletník**. V souvislosti s domácím cestovním ruchem (realizován občany České republiky v rámci jejího území), je **rezidentem** osoba, která v daném místě bydlí minimálně šest měsíců. (Hesková, 1999)

Za hlavního aktéra cestovního ruchu v turistické destinaci je považováno místní obyvatelstvo. Je významným faktorem, který ovlivňuje prostředí dané lokality, jelikož právě obyvatelé se dostávají do bezprostředního styku s návštěvníky destinace. Vzájemné ovlivňování návštěvníků a obyvatelstva má dopady jak pozitivní, tak negativní. Ačkoliv místní obyvatelé nemohou přímo rozhodovat o aktivitách týkajících se cestovního ruchu,

jejich reakce nesmí být podceňována. Obyvatelé tvoří jeden z indikátorů rozvoje cestovního ruchu, mají tedy právo se podílet na činnostech spojených s turismem a ovlivňovat některá rozhodování. (Lednický, Pyka, 2011)

3.5 POZITIVNÍ DOPADY CESTOVNÍHO RUCHU NA DESTINACI

Na destinaci působí cestovní ruch nejen pozitivně, ale i negativně. Tyto vlivy se dají rozdělit do tří oblastí působení (Lednický, Pyka, 2011):

- ekonomické dopady
- sociálně-kulturní dopady
- dopady na životní prostředí.

3.5.1 Ekonomické dopady

Vliv cestovního ruchu může být vyjádřen přímo nebo nepřímo, a to zejména v oblasti růstu zaměstnanosti obyvatelstva, v růstu příjmů vzniklých výdajem turistů a přílivem investic na budování infrastruktury. (Lednický, Pyka, 2011)

Zásluhou cestovního ruchu vznikají nové speciální profese. Zároveň působí pozitivně i na odvětví, která mají k aktivitám cestovního ruchu průvodní charakter, například obchod, stavebnictví a další. Vznikají pracovní příležitosti pro podnikatele a obchodníky, které souvisí se službami cestovního ruchu, jako jsou informační centra, poskytování dopravy turistům, půjčovny aut a jiné. Dalším přínosem jsou příjmy. Příjmy jsou finančním prospěchem ve formě zisků, mezd, daní a poplatků pro zaměstnance, zaměstnavatele, obce i stát. Tím pozitivně působí na platební bilanci státu, státní rozpočet, rozpočty obcí a jednotlivců. Přírodní a kulturně historický potenciál destinace je tedy ekonomicky zhodnocen cestovním ruchem. Bez něj by zůstal převážně nevyužit. (Lednický, Pyka, 2011)

Pozitivní vliv cestovního ruchu je významný v oblasti investování financí do místní infrastruktury, zejména se jedná o výstavbu vodovodů, kanalizací, telekomunikací, silniční sítě a dalších. (SIS)

3.5.2 Sociálně-kulturní dopady

Vedle zvyšování pracovních míst působí cestovní ruch pozitivně i na sociální rozvoj, přerozdělování příjmů a snížení chudoby, což vede k posílení komunity v dané oblasti. Lidé vzájemně navazují styk a stávají se méně zaujatými. Vybavení destinace, které je pořízeno pro návštěvníky, slouží zároveň i pro místní obyvatele, čímž je zvýšena jejich životní úroveň. (SIS)

3.5.3 Dopady na životní prostředí

Cestovní ruch se v této oblasti stává pro dané území přínosem, pokud jsou příjmy z cestovního ruchu využity na financování ochrany přírody, přírodních zdrojů a pro další účely spojené s ochranou životního prostředí. Cestovní ruch také přispívá k uvědomění si důležitosti ochrany životního prostředí jak veřejností, tak místním obyvatelstvem. (SIS)

3.6 NEGATIVNÍ DOPADY CESTOVNÍHO RUCHU NA DESTINACI

3.6.1 Vlivy cestovního ruchu na životní prostředí

Negativní dopady cestovního ruchu působí na životní prostředí zvláště tehdy, kdy počet návštěvníků daného území přesáhne míru únosnosti. Nejvýraznějšími projevy jsou neúměrné využívání přírodních zdrojů a znečišťování prostředí. (SIS)

Změny životního prostředí, které jsou vyvolány cestovním ruchem, jsou označeny pojmem turistické znečištění. Prvky turistického znečištění působí negativně na zvýšení potenciálu dané destinace pro rozvoj cestovního ruchu. (Pásková, 2008)

Poškození krajinného rázu z důvodu výstavby a rekonstrukce

Zvýšený počet turistů vyvolává potřebu rekonstrukcí infrastruktury a výstavby nových objektů. Chybně odvedené výstavby a rekonstrukce významně ovlivňují krajinný ráz území národního parku. Tento negativní vliv je směřován zejména do jádrové zóny s osídlením. Uskutečnění výstavby nebo rekonstrukce musí být povoleno dle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. (České Švýcarsko, o. p. s.)

Emise

Emisi lze popsat jako proces, při kterém se uvolňují látky z původců znečištění do přírodního prostředí. (Pásková, 2008). Na území NP České Švýcarsko jsou ve spojitosti s cestovním ruchem emise vyvolány především dopravou. Jedná se o pevné emise, plynné emise, emise hluku a světla. Nárůst těchto dopadů lze předpokládat zejména v zóně jádrové s osídlením a také v nárazníkové zóně. Dalším příkladem emisí na území národního parku je produkce odpadů, která se zvyšuje s růstem návštěvnosti. Zvýšená produkce odpadů se objevuje nejen ve volné přírodě, ale také při provozu turistických objektů. V jádrových oblastech lze očekávat nadměrné množství komunálních odpadů, zejména během turistické sezóny. To může vést k nárůstu shromáždění organického znečištění, které je vypouštěno do vodních toků. Návrhem na eliminování tohoto dopadu jsou nutná opatření redukující množství osobních automobilů v jádrové zóně, naopak by měla být podpořena hromadná doprava. Kvalita vodních toků musí být monitorována, může být využita například finanční účast provozovatelů turistických objektů. (České Švýcarsko, o. p. s.)

Eroze

Erozí je nazýván proces, při kterém jsou poškozeny povrchy země, hornin a dalších částí přírody. Mezi eroze vyvolané cestovním ruchem patří zejména rozšíření, prohloubení a narušení původních cest, které vznikají volným pohybem turistů po národním parku. Za zmínku stojí i eroze způsobené horolezectvím. (Pásková, 2008) Návrh eliminačního opatření je takový, že turistické stezky musí být soustavně udržovány a opatřeny doprovodným vybavením, jako je zábradlí, informační tabule a jiné. (České Švýcarsko, o. p. s.)

Zavlečení nepůvodních druhů

S cestovním ruchem je spojeno i nežádané přenášení druhů rostlin a živočichů, které se na daném území původně nevyskytovaly. Zavlečení nepůvodních druhů je tedy pro národní parky velkým problémem, jelikož jejich hlavním cílem je chránit původní ekosystémy. (Pásková, 2008)

Poškozování přírodních hodnot a biodiverzity

Jedná se o jistý druh vandalismu ze strany turistů, který se objevuje na přírodních útvarech, dále poškození či sběr chráněných druhů rostlin, hornin, minerálů a jiných přírodních hodnot. Ke snížení biodiverzity dochází i lovem zvěře, zvláště ryb. (Pásková, 2008)

3.6.2 Vlivy cestovního ruchu na socio-kulturní prostředí

Vlivy cestovního ruchu v této oblasti jsou dány najevo změnami hodnot a jednání místního obyvatelstva. Změny mohou být projeveny materiálně i nemateriálně. (SIS)

Dopady cestovního ruchu na socio-kulturní prostředí se na rozdíl od dopadů na přírodní prostředí hůře určují, nejsou ani tak znatelné a studované. Pro veřejnost jsou tyto negativní vlivy méně pochopitelné, obtížněji počitatelné a zároveň jsou i pracně monitorovatelné. Změny socio-kulturního prostředí jsou považovány za značně subjektivního rázu, proto lze jen těžko určit rozdíl mezi vlivem pozitivním a negativním. Dá se mluvit spíše o únosné kapacitě, či o tom, do jaké míry je daný vliv žádoucí. Faktem je, že vlivy na přírodní a socio-kulturní prostředí zůstávají navzájem propojeny a působí na sebe. I v socio-kulturním hledisku se dá hovořit o „turistickém znečištění“ jako o shrnutí negativních dopadů cestovního ruchu a návštěvníků na danou destinaci. Dopady na socio-kulturní prostředí jsou analyzovány pomocí různých věd, jimiž jsou psychologie, sociologie, ekonomie, kulturní vědy a další. (Pásková, 2008)

Sociální efekty

Mezi sociální efekty patří: demonstrační efekt, dualizace společnosti, marginalizace obyvatel a turistická iritace.

V souvislosti s demonstračním efektem se jedná o kopírování vzorců jednání turistů ze strany místních obyvatel a o zájem rezidentů na využívání služeb cestovního ruchu. Dualizací je nazýván proces, při němž je společnost rozčleněna v základních znacích na skupinu bohatých a skupinu chudých. Rozdělení společnosti do dvou tříd často vzniká v územích, kde část obyvatelstva podniká, nebo jinak tržít z cestovního ruchu a druhá část díky cestovnímu ruchu strádá, zejména kvůli vysokým nákladům a inflaci. Marginalizace obyvatel představuje označení pro proces, ve kterém jsou rezidenti, kteří se podnikatelsky neangažují v cestovním ruchu, vytlačeni z těch částí území, která jsou ekonomicky nebo sociálně významnější. Dalším sociálním efektem je turistická iritace. V užším pojetí je turistická iritace označením pro stupeň „nevraživosti“ či „nepřátelství“ rezidentů k návštěvníkům destinace. V širším pojetí se jedná o vztah místních obyvatel k rozvoji cestovního ruchu, který je na daném území uskutečňován. Indikátorem turistické iritace je tzv. Doxeyho „iritační index“. (Pásková, 2008)

Kulturní efekty

Do kulturních efektů je řazena akulturace, ztráta autenticity a architektonické znečištění.

Akulturace je označení pro proces, při němž se kultura a zároveň celá společnost na daném území obměňuje vlivem kontaktu se společností a kulturou turistů, kteří destinaci navštěvují. (Pásková, 2008). Jsou tak narušeny kulturní a sociální vztahy a na obyvatelstvo se rychle přenáší cizí pravidla, na jejichž vývoj nejsou dostatečně připraveni. Míra akulturace může být podmíněna úrovní vývoje cestovního ruchu, jeho formami a společenským a ekonomickým rozvojem destinace. (Hesková, 1999).

Ztráta autenticity se vyznačuje ztrátou kultury, původnosti, reálnosti i úbytkem autenticity všedního života místních obyvatel, která je způsobena výraznou komercializací cestovního ruchu. Nesporně dalším negativním jevem je „architektonické znečištění“. To je výsledkem výstavby takové infrastruktury, která se architektonicky nevztahuje k stavbám v daném území. (Pásková, 2008)

3.6.3 Obyvatelstvo Českého Švýcarska

V období během 20. století, zejména po 2. světové válce, se počet obyvatel v oblasti Českého Švýcarska výrazně snížil. Opačně tomu bylo od 90. let, kdy počet obyvatel dramaticky vzrostl. (České Švýcarsko, o. p. s.). Vývoj obyvatelstva je znázorněn v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1 – Vývoj počtu obyvatel

Obec	Počet obyvatel k 31.12.			Vývoj 1991-2011
	1991	2001	2011	
Arnoltice	268	284	372	138,8
Bynovec	212	226	296	139,6
Hřensko	203	244	322	158,6
Janov	115	185	313	272,2
Jetřichovice	310	379	407	131,3
Růžová	219	339	433	197,7
Srbská Kamenice	186	176	232	124,7

Pozn.: Vývoj počtu obyvatel je počítán jako poměr počtu obyvatel na konci a na začátku sledovaného období a je vyjádřen v %.

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů Českého statistického úřadu

Struktura obyvatel podle věku a vzdělání

Struktura obyvatel podle věku je na území Českého Švýcarska a okolí vyznačována jako příznivá, což značí, že obyvatel do 14 let (věk předproduktivní) je více než obyvatel nad 60 let (věk důchodový). To je typické zvláště u obcí s vyšší populací. (České Švýcarsko, o. p. s.). Počet obyvatel je znázorněn v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2 – Počet obyvatel k 31. 12. 2011

Obec	Obyvatelstvo celkem	z toho		z toho podle věku			Průměrný věk
		muži	ženy	0 - 14	15 - 64	65 a více	
Arnoltice	372	189	183	63	273	36	38,6
Bynovec	296	147	149	46	239	12	37,6
Hřensko	322	188	134	38	267	17	37,9
Janov	313	145	168	38	197	78	46,3
Jetřichovice	407	216	191	40	295	72	43,9
Růžová	433	228	205	60	321	52	40,7
Srbská Kamenice	232	117	115	34	151	47	43,6

Zdroj: Český statistický úřad

Obyvatelé Českého Švýcarska se naopak vyznačují nízkou vzdělanostní úrovní. Převažuje zde počet obyvatel se základním nebo neúplným středním vzděláním (ZŠ) nad počtem obyvatel s vysokoškolským (VŠ) či úplným středním (SŠ) vzděláním (České Švýcarsko, o. p. s.). To je uvedeno na příkladě roku 2001 v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3 – Vzdělanostní struktura obyvatelstva v roce 2001

Obec	Počet obyvatel ve věku 15 + let	z toho podle vzdělání (%)		
		ZŠ	SŠ	VŠ
Arnoltice	285	82,2	15,3	2,5
Hřensko	247	77,3	19,4	3,3
Janov	185	74,5	19,3	6,2
Jetřichovice	374	76,0	22,4	1,6
Růžová	277	75,1	17,3	7,6
Srbská Kamenice	163	73,0	23,9	3,1

Zdroj: Český statistický úřad

3.6.4 Vlivy cestovního ruchu na ekonomické prostředí

Ekonomické a infrastrukturální efekty

Ačkoliv jsou dopady cestovního ruchu na ekonomiku a infrastrukturu často brány jako kladné, každý tento vliv má i svou negativní stranu. Příjmy nejsou rozděleny rovnoměrně, pracovní pozice jsou ovlivněny sezónností, investice jsou orientovány více na potřeby rozvoje cestovního ruchu, než na uspokojování potřeb místních obyvatel a jiné. (Pásková, 2008). Zvláště v období hlavní sezóny, kdy se v území shromažďuje větší počet osob, rostou nároky na práce veřejných služeb. Je nutné zvýšit frekvenci svozu komunálních odpadů, jelikož narůstá obtížnost jeho skladování a odvozu, zajistit bezpečnostní opatření turistů i rezidentů a dodržovat důkladnou údržbu veřejných komunikací. (Lednický, Pyka, 2011)

Mezi hlavní ekonomické dopady se řadí kongesce veřejných prostor a komunikací, ekonomické úniky, sezónní a jádrová inflace a efekt turistické pasti.

Kongesce veřejných prostor a komunikací označuje stav v daném území, kdy je turisty enormně využívána síť dopravních cest, veřejné prostory i infrastruktura a dochází k jejímu celkovému přetížení. Ekonomickými úniky je nazvána situace, kdy klesají příjmy dané destinace, regionu, případně státu, což je způsobeno nezbytností dovozu statků, služeb a finančních prostředků ze sousedních míst, regionů, popřípadě států. Stejně tak jsou úniky způsobeny daňovými výtěžky, které jsou odčerpávány z dané lokality do míst sídel firem. Úniky jsou charakteristické zejména pro řetězce hotelů, restauračních zařízení a mezinárodních touroperátorů, kteří importují zboží a služby do daného místa na úkor zboží místního původu a tím zároveň odčerpávají zisk. Jednou z možností snížení ekonomických úniků je zaměřit se na větší zapojování místních obyvatel do aktivit spojených s cestovním ruchem. Rezidenti by měli mít šanci obsazovat i řídicí pozice. Zapojování místního obyvatelstva všeobecně spěje k vnitřnímu rozvoji daného území. Podstatnou hrozbou pro udržitelnost cestovního ruchu je sezónní a jádrová inflace. Jedná se o zvýšení cenové hladiny, které je vyvoláno zvýšenou časoprostorovou koncentrací nabídky, obvykle na území jádrové oblasti a během turistické sezóny. Dalším závažným problémem ekonomiky cestovního ruchu je efekt turistické pasti. Spočívá v tom, že v turisticky vyhledávaných destinacích není počet návštěvníků regulován. Neregulovaný

cestovní ruch následně znehodnocuje vlastní kapitál (přírodní a kulturní hodnotu území), čímž zároveň snižuje dispozice pro svůj ekonomicky, ekologicky a společensky udržitelný rozvoj. Na intenzitu dopadu efektu turistické pasti mají vliv v první řadě následující faktory: relativní návštěvnost destinace (vztažená na počet obyvatel), sezónnost, zranitelnost ekosystémů, výše ekonomické závislosti rezidentů na cestovním ruchu a míra regulace cestovního ruchu. (Pásková, 2008)

Urbanistické efekty

Urbanistickými efekty jsou vznik a rozvoj turistických ghett, derezidencializace a turistifikace.

Vznik turistických ghett je dán změnou soudržných funkcí sídla, kdy komerční funkce, často orientované na nabídku služeb cestovního ruchu, postupně vytlačují obvyklé funkce sídla, například obytné. Tyto změny jsou doprovázeny vedlejšími dopady, jako je turistická inflace, omezená dostupnost zboží každodenní potřeby, kongesce veřejných prostor a dopravních cest a jiné. Proces derezidencializace může být definován jako vyprazdňování turisticky vyhledávaných center destinací od původních obyvatel a obytné funkce jako takové a nahrazování zařízeními cestovního ruchu a aktivitami turistů i podnikatelů, které se k tomu vztahují. Turistifikací je označen proces, kdy se v daném území stává z funkce rezidentské funkce turistická a oblast se tak stává turistickou destinací. Upřednostňuje se uspokojování potřeb turistů před potřebami a způsobem života nejen místních obyvatel, ale i ostatních organismů. Proces turistifikace oblasti, která je atraktivní pro cestovní ruch, je tedy procesem a současně i důsledkem míry aktivace jejího potenciálu pro rozvoj cestovního ruchu. (Pásková, 2008)

3.7 INFLACE, SPOTŘEBNÍ KOŠ

3.7.1 Maloobchod

Maloobchod charakterizuje podnik, případně činnost, kde probíhá nákup od výrobce nebo z velkoobchodu a následný prodej konečným spotřebitelům, bez dalších zpracovatelských zásahů. (Pražská, Jindra a kol., 1997). Do subsystému maloobchodu jsou

zařazeny maloobchodní provozní jednotky, obchodní domy, nákupní střediska, tržiště, prodejny, čerpací stanice a další. (Hes, Regnerová a kol., 2004)

Klasifikace individuální spotřeby domácností – CZ-COICOP

Světový standard COICOP vznikl v roce 1986 a klasifikace CZ-COICOP je jeho národní verzí. Dává možnost členit výdaje veškerých druhů výrobků a služeb individuální spotřeby domácností dle jejich účelu. CZ-COICOP se skládá ze tří úrovní: oddíl, skupina třída a je označena číselnými kódy. CZ-COICOP je zahrnut v soustavě národních účtů a dále se využívá v oboru statistiky, zejména v přehledech rozpočtů domácností, v mezinárodním porovnání hrubého domácího produktu a při výpočtech indexů spotřebitelských cen. (Hes, Regnerová a kol., 2004)

Sortiment spotřebního zboží základní potřeby a spotřeby

Sortimentem je označován seznam zboží, který je uspořádaný podle konkrétního klasifikačního hlediska. Ne zcela přesným členěním zboží je jeho dělení podle frekvence nákupu. Důvodem je vázanost na psychologickou teorii potřeb, kdy častost nákupu zboží je přímo úměrná jeho spotřebě. Mezi sortiment zboží denní potřeby je řazena většina zboží potravinářského charakteru, kam patří: chléb, pečivo, maso, mléko, mléčné výrobky, ovoce, zelenina, káva a mnoho dalších. Vedle potravinářského zboží se jedná o drogistické, hygienické a zdravotnické zboží, tiskoviny, drobný sortiment textilu, obuvi, skla a porcelánu, tabákové výrobky, energie, paliva, jízdné hromadné dopravy a jiné. (Hes, Regnerová a kol., 2004)

Spotřební koš

Pojmem spotřební koš je označen seznam a popis cenových reprezentantů výrobků a služeb. Cenové reprezentanty výrobků jsou voleny tak, aby charakterizovaly určitý podíl na celkovém objemu výdajů obyvatel. Reprezentanti spotřebního koše jsou voleni metodou záměrného výběru. (Hes, Regnerová a kol., 2004)

3.7.2 Cenový výzkum

Cena je jedním z rozhodujících a nejčastěji používaných prostředků marketingu. Vývoj cenové hladiny je pravidelně statisticky monitorován, a to v různých oblastech. Mezi jedny z nejvýznamnějších cenových indikátorů počítaných na území České republiky patří index spotřebitelských cen. V časovém vývoji kalkuluje ceny zboží a služeb, které jsou fakturované konečnému spotřebiteli. (Hes, Regnerová a kol., 2004)

Cenová inflace

Inflace představuje trvalejší nárůst cenové úrovně v procentech, který je vyjádřen za jednotku času. Monitorování cenové hladiny spotřebního zboží a služeb u jednotlivých prodejen je základem pro výpočet indexu spotřebitelských cen, který měří její průměrnou změnu. (Hes, Regnerová a kol., 2004)

4 PŘÍPADOVÁ STUDIE - HŘENSKO

4.1 OBEC HŘENSKO

Obec Hřensko je vyhledávanou atraktivitou Národního parku České Švýcarsko. Svou oblibu u návštěvníků si získala především díky své poloze, kdy z jedné strany je obec lemována řekou Labe a z druhé strany typickými pískovcovými skálami. Samotná obec se vine podél řeky Kamenice. To již několikrát způsobilo, že bylo Hřensko postiženo povodněmi a skalními sesuvy. Naštěstí tyto přírodní katastrofy nezanechaly na obci takové stopy, naopak se dá říct, že následné rekonstrukce ještě zvýšily její atraktivitu. Je považována za vstupní bránu do národního parku a díky hraničnímu přechodu Hřensko-Schmilka i do sousedního Německa. Vedle českých turistů je zde tedy možné potkat velké množství sousedních turistů. Co však může na první pohled snižovat atraktivitu území, je velké množství tržišť, kdy centrum této obce působí spíše jako nákupní destinace, a také noční erotické podniky a na ně vázané formy reklamy.

Výběr této obce pro dotazování souvisí právě s množstvím turistů, které Hřensko a jeho atraktivita navštěvují.

4.2 VLASTNÍ ŠETŘENÍ NEGATIVNÍCH DOPADŮ

4.2.1 Vyjížd'ka a dojížd'ka do zaměstnání

Většina obcí na území Českého Švýcarska má charakter vesnic, což ovlivňuje ekonomickou strukturu tohoto území. Dle rozhovorů s obyvateli tato situace zapříčiňuje převahu výjezdu do zaměstnání nad dojezdem. Lepší stav je v obci Hřensko, kde je vysoká koncentrace pracovních možností v oblasti cestovního ruchu (penziony, restaurace, maloobchod a také stánkový prodej). Další obcí s vyššími pracovními příležitostmi je obec Jetřichovice. V tabulce č. 4 je znázorněn přepočtený počet podnikatelských subjektů v obcích na 100 obyvatel.

Tabulka č. 4 – Počet podnikatelských subjektů k 31. 12. 2011

Obec	Počet obyvatel	Počet podnikatelských subjektů celkem	z toho ubytování, stravování a pohostinství	Přepočet na 100 obyvatel
Arnoltice	372	113	17	30,4
Bynovec	296	70	3	23,6
Hřensko	322	223	44	69,3
Janov	313	92	19	29,4
Jetřichovice	407	160	71	39,3
Růžová	433	115	26	26,6
Srbská Kamenice	232	69	15	29,7

Zdroj: Vlastní zpracování na základě podkladových údajů Českého statistického úřadu

Z provedených rozhovorů lze konstatovat, že obyvatelé vyjíždí do zaměstnání především do větších měst v okolí (Děčín, Rumburk). Výjimkou je Hřensko, které tvoří oblast, kam se za práci také dojíždí. Konkrétním příkladem je obchod TRAVEL FREE, s. r. o., kde bylo zaměstnanci potvrzeno, že za práci denně přijíždějí, a to ve většině případů z Děčína.

V západní části Českého Švýcarska, kde bylo šetření uskutečněno, obecně platí, že obce s vysokým počtem podnikatelských subjektů, zejména penzionů, restaurací a obchodů, dosahují nižší nezaměstnanosti, než obce, které těmito subjekty nedisponují. Uvedl tak ve své výpovědi i starosta jedné z obcí, kde se objekty využitelné pro turisty nenachází. Obyvatelé tak přichází o možnost zapojit se do aktivit cestovního ruchu a za práci musí ve většině případů dojíždět. Dle jeho slov činí průměrný výdělek obyvatele dojíždějícího za práci do Děčína 12 000,- Kč, zatímco jiní obyvatelé raději zůstávají nezaměstnaní a pobírají podporu od státu, která činí přibližně 8 000,- Kč. V takovýchto obcích je tedy nezaměstnanost vyšší. Počet nezaměstnaných osob je uveden v tabulce č. 5.

Tabulka č. 5 – Počet nezaměstnaných osob v roce 2010

Obec	Počet nezaměstnaných osob v roce 2010					celkem
	do 3 měsíců	3 - 6 měsíců	6 - 9 měsíců	9 - 12 měsíců	více než 12 měsíců	
Arnoltice	15	4	11	5	3	38
Bynovec	4	3	2	1	7	17
Hřensko	23	2	1	-	2	28
Janov	13	2	-	1	5	21
Jetřichovice	25	3	-	1	7	36
Růžová	19	5	2	5	6	37
Srbská Kamenice	9	-	2	1	4	16

Zdroj: Vlastní zpracování na základě podkladových údajů Českého statistického úřadu

4.2.2 Domovní fond

Další výpovědí respondentů, plynoucí z uskutečněných rozhovorů je, že ačkoliv se v Hřensku (i sousedních obcích) nachází vysoký počet domů, ne všechny slouží k trvalému bydlení. Domy jsou často využívány jako druhé bydlení a k rekreaci. Tím je zároveň zvýšen počet rekreatantů v obcích, zejména během sezóny (období od Velikonoc do konce října). Jak je znázorněno v tabulce č. 6, největší počet domů sloužících k rekreaci v roce 2001 byl v obcích Janov, Jetřichovice a Růžová, tedy v obcích, kde se nachází jedny z nejatraktivnějších míst národního parku. V obcích Janov, Jetřichovice a Růžová byl počet obydlených domů dokonce nižší, než počet domů k rekreaci.

Tabulka č. 5 – Domovní fond obcí v roce 2001

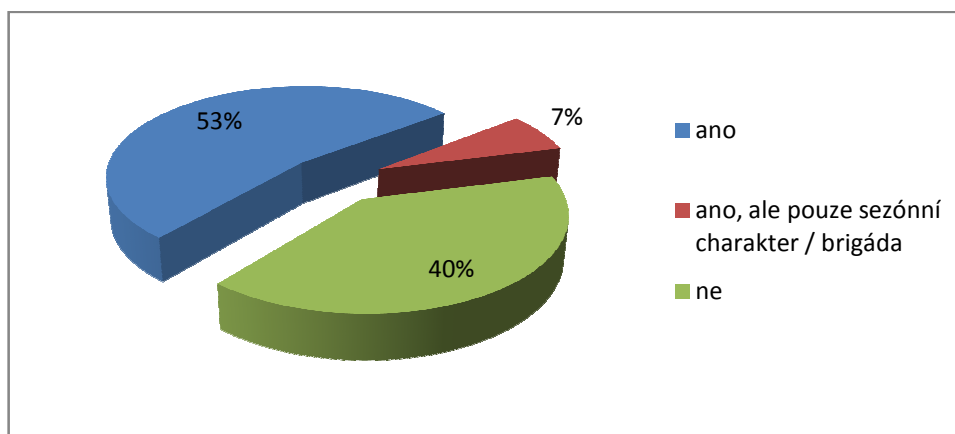
Obec	Počet obyvatel 2001	Trvale obydlené domy	Neobydlené domy	
			celkem	z toho k rekreaci
Arnoltice	284	82	-	-
Bynovec	226	61	-	-
Hřensko	244	66	4	-
Janov	185	75	109	105
Jetřichovice	379	119	148	140
Růžová	339	92	90	82
Srbská Kamenice	176	73	57	55

Zdroj: Vlastní zpracování na základě podkladových údajů Českého statistického úřadu

4.2.3 Dotazníkové šetření

Z 90 dotazovaných respondentů odpovědělo 34 mužů a 56 žen, tedy 38 % mužů a 62 % žen. V mnoha případech rozhodující otázkou bylo, zda zaměstnání respondentů nějakým způsobem souvisí s cestovním ruchem. 48 respondentů, což je 53 % dotazovaných, odpovědělo ano. Zaměstnání dalších 36 respondentů, čili 40 % dotazovaných s cestovním ruchem nijak nesouvisí. Zbýlých 6 dotazovaných, kteří činí 7 %, zvolilo možnost ano, ale pouze sezónní charakter, či brigáda. Zde se jednalo převážně o výpomoc v hlavní turistické sezóně (zejména během letních prázdnin), ne však v období celé turistické sezóny. Výsledky jsou znázorněny v grafu č. 1.

Graf č. 1 – Zaměstnání v cestovním ruchu

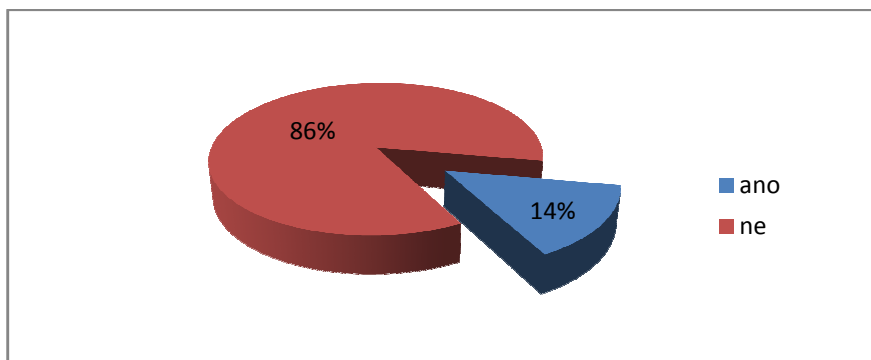

Zdroj: vlastní zpracování

Poměrně vysoké procento respondentů je tvořeno majiteli a zaměstnanci ubytovacích a stravovacích zařízení. Jejich názor se tudíž velmi lišil od názoru obyvatel, kteří nejsou majiteli penzionů a restaurací, ani v nich nejsou zaměstnáni. Odlišnost názorů je především zapříčiněna tím, že cestovní ruch je zdrojem jejich obživy, tudíž mají zájem o jeho rozvoj, a na turismu hledají v první řadě pozitivní dopady, až později ty negativní.

Další otázkou bylo zjišťováno, zda příliv turismu někdy v rezidentech vyvolal obavu (z turistů, z cizinců). V 86 % (77 respondentů) byla odpověď negativní. Zbýlých 13 respondentů (14 % dotazovaných) odpovědělo ano, shoda u nich byla v dovětku, že taková situace nastala, pouze pokud bylo turistů příliš mnoho. Vyhodnoceno v grafu č. 2.

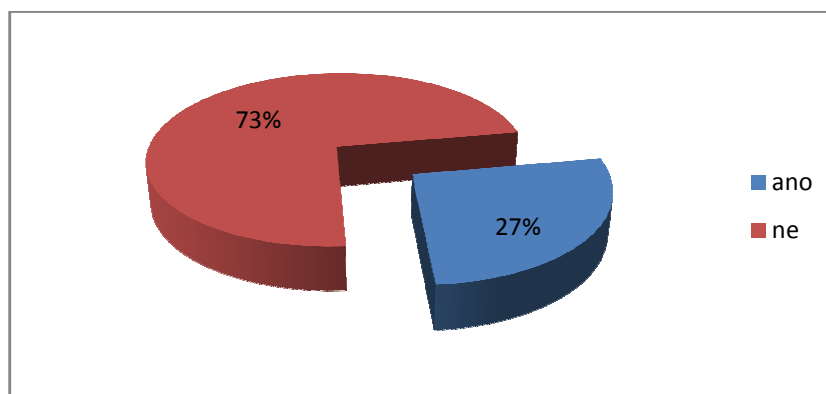
Graf č. 2 – Obava z turistů

Zdroj: Vlastní zpracování

Podobně tomu bylo u otázky, zda si obyvatelé myslí, že dochází k nadměrnému využívání infrastruktury (např. silnic, parkovišť) ze strany turistů. 66 dotazovaných si nemyslí, že je infrastruktura nadměrně využívána. 24 dotazovaných odpovědělo ano. Z následných rozhovorů zde opět vyplynulo, že nadměrné využívání těchto prostor (převážně parkovacích míst) obyvatelé zaznamenávají pouze v letních měsících, kdy do obce přijíždí nejvíce turistů. Viz graf č. 3.

Graf č. 3 – Nadměrné využívání infrastruktury

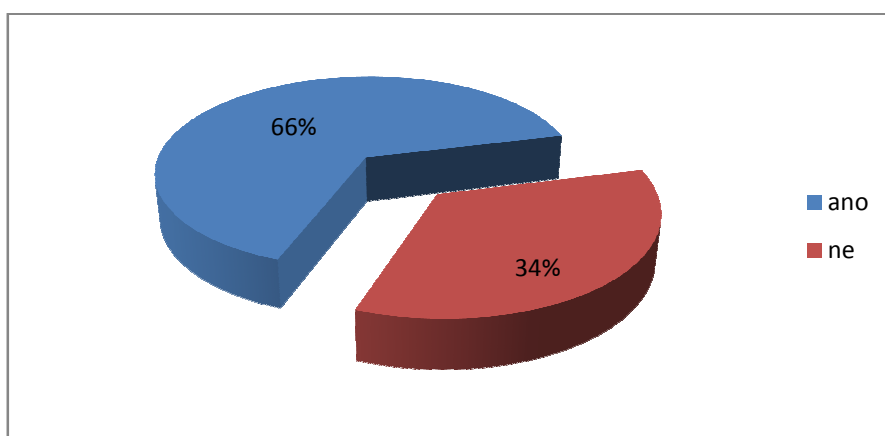
Zdroj: Vlastní zpracování

Další část dotazníku byla zaměřena na cenovou hladinu zboží a služeb. Na otázku, zda místním obyvatelům připadají ceny za zboží a služby vyšší kvůli zvýšenému množství turistů bylo v 31 případech (34 % respondentů) odpovězeno záporně, 66 % dotazovaných

(59 osob) považují ceny za vyšší. Ve čtyřech případech z těchto 59 byla za důvod vyšších cen označena kvalita, podle nich tedy cena odpovídá kvalitě.

Nutné je zde podotknout, že mezi záporně odpovídajícími respondenty byli i pracovníci maloobchodů a prodejen. Zde je názor na výši cen rozdílný. Na jedné straně jsou provozovatelé a zaměstnanci prodejen, kteří tyto ceny stanovují, a na straně druhé obyvatelé, kteří jsou nuceni ceny přijímat. Poměr odpovědí na tuto otázku je znázorněn v grafu č. 4.

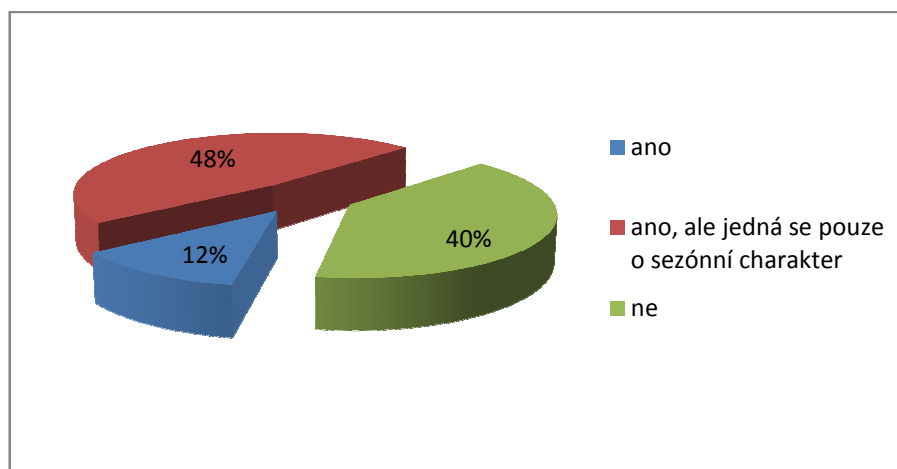
Graf č. 4 – Zvýšené ceny

Zdroj: Vlastní zpracování

Na otázku výše cen zboží bylo navázáno otázkou, zda se respondenti setkávají se sníženou dostupností (případně nedostupností) zboží běžné denní spotřeby. K výběru měli tři možnosti, kdy možnost ano zvolilo 11 odpovídajících (12 %), možnost ne zvolilo 36 respondentů (40 %) a nejčastější odpovědí bylo ano, ale jedná se pouze o sezónní charakter, kterou zvolilo 43 respondentů (48 %). Nadpoloviční většina odpovídajících se tedy setkává se sníženou dostupností zboží běžné denní spotřeby, uvádí však, že se v převážné většině jedná o sezónní charakter, kdy je v obcích více turistů. Viz graf č. 5.

Graf č. 5 – Snížená dostupnost zboží

Zdroj: Vlastní zpracování

Součástí otázek zaměřených na cenu zboží bylo vlastní zjišťování cen v Kč vybraných položek potravin spotřebního koše v maloobchodní prodejně v obci Hřensko. Ceny byly zjišťovány u 25 náhodně vybraných druhů zboží potravinového charakteru. Každý výrobek je označen číslem COICOP, který je u jednotlivých druhů odlišný.

Z rozhovoru s majitelkou (a zároveň pracovnící) prodejny vyplynulo, že ceny jsou stanoveny na takové úrovni, aby bylo zboží prodejné. Pracovníci podobných zařízení (penzióny, restaurace, obchody) obecně tvrdili, že se snaží ceny příliš nezvyšovat, aby po povodni, která obec v nedávné době zasáhla, přilákali turisty zpět. Provozovatelka na druhou stranu konstatuje, že ceny nelze snižovat především z toho důvodu, že výdělkem z období celé turistické sezóny (tedy období Velikonoc až konec října) musí pokrýt také náklady, které vznikají v období mimo turistickou sezónu (zejména zimní měsíce).

V tabulce č. 6 je umístěn přehled zjištěných cen v Kč vybraných potravin spotřebního koše, které byly sledovány v období konce sezóny (konec měsíce října). Pro porovnání jsou zde uvedeny také ceny stejných druhů zboží základní denní spotřeby z období vrcholu turistické sezóny (červenec – srpen). V tabulce č. 6 je dále vypočítána % změna jednotlivých položek spotřebního koše.

Tabulka č. 6 – Zjištěné ceny v Kč vybraných potravin dvou sledovaných období roku 2012

Číslo	COICOP	Název zboží	Měrná jednotka	Cena mimo hlavní sezónu	Cena vrchol sezóny	Rozpětí cen	Růst/pokles cen v %
1.	01.111.01	Chléb konzumní kmínový	1kg	29,09	29,09	0,00	0,0
2.	01.112.01	Pšeničné pečivo bílé	1kg	59,52	59,52	0,00	0,0
3.	01.115.01	Pšeničná mouka hladká	1kg	15,00	16,00	1,00	6,7
4.	01.116.01	Špagety nevaječné	1kg	28,00	34,00	6,00	21,4
5.	01.172.02	Bramborové knedlíky v prášku	1kg	47,50	55,60	8,10	17,1
6.	01.118.01	Rýže loupaná dlouhozrná	1kg	34,00	34,00	0,00	0,0
7.	01.124.01	Špekáčky	1kg	90,00	96,00	6,00	6,7
8.	01.126.01	Kuřata kuchaňá celá	1kg	65,50	75,00	9,50	14,5
9.	01.131.02	Filé mražené	1kg	101,00	112,50	11,50	11,4
10.	01.141.01	Vejce slepičí čerstvá	10ks	40,00	35,00	5,00	-12,5
11.	01.143.02	Mléko polotučné trvanlivé	1l	15,00	18,00	3,00	20,0
12.	01.145.02	Eidamská cihla	1kg	120,00	135,00	15,00	12,5
13.	01.146.02	Smetanový jogurt	150g	12,00	13,00	1,00	8,3
14.	01.151.01	Máslo čerstvé	1kg	124,00	124,00	0,00	0,0
15.	01.153.03	Olej slunečnicový	1l	43,00	38,00	5,00	-11,6
16.	01.161.01	Pomeranče	1kg	33,00	40,00	7,00	21,2
17.	01.162.01	Banány žluté	1kg	29,00	39,00	10,00	34,5
18.	01.171.01	Konzumní brambory	1kg	7,00	10,00	3,00	42,9
19.	01.173.02	Okurky salátové	1kg	48,00	32,00	16,00	-33,3
20.	01.161.02	Citrony	1kg	31,00	42,00	11,00	35,5
21.	01.176.01	Čočka velkozrná	1kg	46,00	46,00	0,00	0,0
22.	01.182.01	Cukr krystalový	1kg	27,00	27,00	0,00	0,0
23.	01.192.01	Sůl jedlá přírodní jodidovaná	1kg	8,00	8,00	0,00	0,0
24.	01.212.01	Káva pražená mletá	100g	39,90	49,50	9,60	24,1
25.	01.223.02	Přírodní minerální voda sycená	1l	9,33	12,00	2,67	28,6
Celkem				1101,84	1180,21	78,37	7,1

Zdroj: Vlastní zpracování

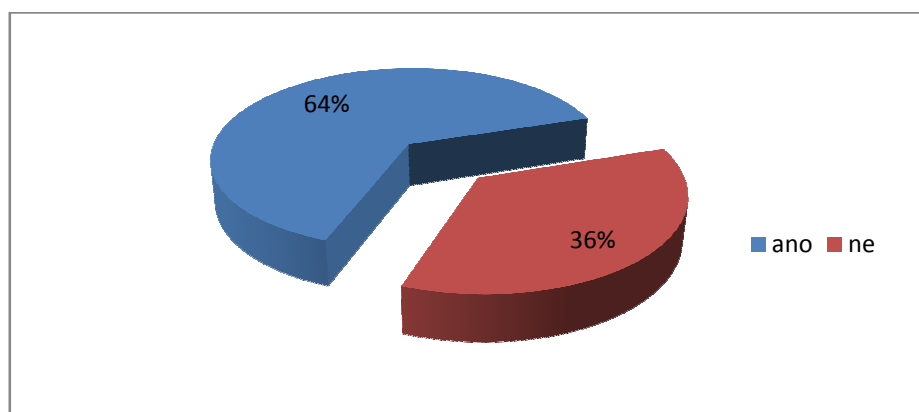
Poptávka po potravinách v období hlavní turistické sezóny (zejména červenec, srpen) roste. Na to reagují obchodníci zvýšením cen potravin, aniž by zároveň došlo k zvýšení příjmů místních obyvatel. V procentuálním vyjádření je za základní období

zvoleno období mimo hlavní turistickou sezónu a počítáno je zvýšení, či snížení cen v období vrcholu turistické sezóny. Jak je patrné z tabulky č. 6, z 25 sledovaných položek spotřebního koše zůstala v obou sledovaných obdobích cena stejná u 7 druhů zboží. K poklesu ceny došlo u 3 druhů zboží, nejnižší pokles ceny byl o 33,3 %. Ve dvou případech se jednalo o druhy ovoce a zeleniny, jejichž cena bývá obecně v letních měsících nižší. Ke zdražení došlo u 15 vybraných potravin. Nejvyšší nárůst ceny byl opět zaznamenán v případě ovoce a zeleniny, a to nárůst ceny 1 kg konzumních brambor o 42,9 %, 1 kg citronů o 35,5 % a 1 kg žlutých banánů o 34,5 %. Zajímavé je také zdražení přírodní minerální vody o 28,6 % a pražené mleté kávy o 24,1 %. Zejména minerální voda je pravděpodobně často nakupovaným druhem zboží tohoto období.

Za vybrané položky spotřebního koše by zákazník v období mimo hlavní turistickou sezónu zaplatil celkem 1 101,84 Kč. V období letních měsíců, tedy na vrcholu hlavní turistické sezóny by stejné zboží stálo 1 180,21 Kč, což je o 78,37 Kč více, tedy o 7,1 % více.

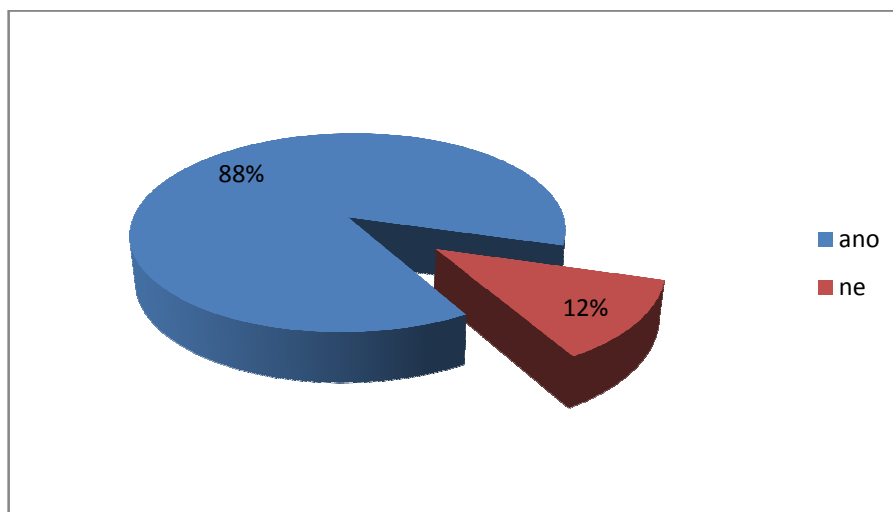
Na závěr dotazníku bylo záměrem zjistit, zda obyvatelé mají zájem o větší zapojení do poskytování služeb cestovního ruchu a rozvoje národního parku a zda mají zájem o větší medializaci národního parku. Výsledky znázorněny v grafu č. 6 a v grafu č. 7.

Graf č. 6 – Zájem o zapojení do poskytování služeb cestovního ruchu

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 7 – Zájem o medializaci národního parku

Zdroj: Vlastní zpracování

V obou případech byly odpovědi v nadpoloviční většině kladné. Na otázku, zda chtějí být více zapojováni do služeb cestovního ruchu a rozvoje národního parku, odpovědělo 58 dotazovaných (64 %) kladně a 32 záporně (36 %). Možnost ne označili i někteří respondenti, kteří v oboru cestovního ruchu pracují, čili z odpovědí vyplývá, že obyvatelé o rozvoj národního parku v obci stojí. To dokládají také odpovědi na poslední otázku, zda mají obyvatelé zájem o větší medializaci národního parku (televize, internet, tisk apod.), kdy kladně odpovědělo 79 dotazovaných (88 %) a záporně pouhých 11 respondentů (12 %). Obecně se tedy dá říct, že obyvatelé si přejí zvýšit medializaci území národního parku a nadpoloviční většina z nich chce být do tohoto rozvoje také zapojena.

5 ZÁVĚR

V této práci bylo popsáno a charakterizováno řešené území Národního parku Českosaské Švýcarsko, zejména tedy české části národního parku a obce Hřensko, na kterou byla vlastní část práce zaměřena. Byly zde popsány atraktivita tohoto území, charakterizováno obyvatelstvo z hlediska počtu, věkové struktury, dále domovní fond obcí a také podniková struktura.

Důležitou částí práce bylo charakterizovat jednotlivé negativní dopady cestovního ruchu na toto území, které byly stručně popsány a v praktické části podrobněji analyzovány. Zaměření dopadů bylo nejen na přírodní oblast, ale především na ekonomickou a socio-kulturní oblast, tedy na dopady, které působí na místní obyvatelstvo.

Výchozím poznatkem nebylo sestavit seznam jednotlivých dopadů a míru jejich působení, což je v praxi velmi těžce zjistitelné, ale pokusit se určit, zda si obyvatelé tyto dopady vůbec uvědomují, jak na ně reagují a zda mají zájem o další rozvoj cestovního ruchu v místě jejich bydliště. Vybrané dopady byly v jednotlivých subkapitolách vyhodnoceny zvlášť podle otázek, na něž respondenti v průzkumu odpovídali.

Obecně z odpovědí vyplývá, že obyvatelstvo tyto negativní dopady zaznamenává, avšak každý v jiné míře. Provozovatelé subjektů určených pro cestovní ruch si negativní vlivy připouštějí o něco méně. Důvodem je především fakt, že cestovní ruch je pro ně zdrojem příjmů, tudíž i nadále stojí o jeho rozvoj a o stále větší příliv turistů. Pohled obyvatel, jejichž obživou nejsou zdroje cestovního ruchu, je na řešenou problematiku poněkud negativnější. Mají určité obavy z turistů, zaznamenávají vyšší využívání infrastruktury ze strany návštěvníků národního parku a v neposlední řadě na ně působí cenová politika, která je na tomto území stanovena. Sledování cen jednotlivých druhů zboží základní denní potřeby bylo podstatnou částí vlastního šetření. Jedním z poznatků, které z šetření vyplynulo, je fakt, že ceny potravin se odráží od fáze turistické sezóny. U nadpoloviční většiny vybraných položek bylo zjištěno, že ceny v období vrcholné fáze turistické sezóny jsou vyšší, než v období mimo hlavní sezónu, ačkoliv se nejednalo

o příliš vysoké cenové rozdíly. Nicméně i takovýto dopad působí na místní obyvatele negativně.

Maloobchodní prodejny neslouží pouze pro turisty, ale také pro rezidenty dané obce. Jak uvádí sami obyvatelé, za velkými nákupy jsou nuceni dojíždět do sousedních větších měst, nejčastěji do nejméně vzdáleného Děčína. To může činit problém například těm, kteří nemají vlastní dopravní prostředek, a jsou tak odkázáni na hromadnou dopravu, nebo na pomoc rodiny a známých. V místě svého bydliště však nakupují a musí přijímat ceny, které jsou zde stanoveny.

Jak lze vyvodit z celého šetření, negativní dopady v jednotlivých oblastech jsou zde zaznamenávány převážně v hlavní sezóně. Jednou z možností eliminace těchto dopadů by byla snaha o snižování sezónnosti. Tím by se snížil příval turistů v období hlavní turistické sezóny a cestovní ruch by se mírněji rozprostřel do období celého roku. O snížení sezónnosti se lze pokusit například oslovením jiných segmentů návštěvníků, než těch, kteří přijíždějí do národního parku v turistické sezóně. Další z možností je vhodná volba cenové politiky, například zvýhodněné pobyty mimo sezónu apod. Nebyla by sice možnost využití všech atraktivit národního parku, ale toto území disponuje mnohými místy, které stojí za návštěvu i v zimních měsících.

Nepochybně je nutné pravidelné sledování nejen těchto, ale i dalších negativních vlivů, aby se jejich případnému zvýšení dalo včas zabránit. Je potřebné poukázat na mimořádnost a vzácnost chráněného území, a to hlavně z toho důvodu, aby si lidé uvědomovali, co můžou svým negativním chováním a vlivem poškodit.

V současné době existuje další podstatný důvod, proč negativní dopady sledovat. Je jím snaha o zápis turistického regionu České Švýcarsko na seznam světového dědictví UNESCO, což s největší pravděpodobností ještě zvýší počet zájemců o návštěvu národního parku. Obyvatelé se však ve většině shodli na tom, že mají zájem o další rozvoj cestovního ruchu v národním parku a s tím související větší medializaci Českého Švýcarska.

6 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní zdroje

BENDA, P. Deset let Národního parku České Švýcarsko. In: *Českosaské Švýcarsko: čtyři chráněná území – jedna krajina*. Krásná Lípa: Správa Národního parku České Švýcarsko, 2010. 68 s. ISBN 978-80-904404-4-9.

HES, A., M. Regnerová a kol. *Obchodní nauka*. Praha: Reprografické studio PEF ČZU v Praze, 2004. 290 s. ISBN 80-213-1155-X.

HESKOVÁ, M. *Základní problémy cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999. 142 s. ISBN 80-7079-047-4.

LEDNICKÝ, V. a J. PYKA. *Management turistické destinace*. 1. vyd. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2011. 103 s. ISBN 978-80-7248-637-3.

MIKO, L., J. ŠTURSA a kol. *Národní parky a chráněné krajinné oblasti v České republice*. 2. vyd. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2010. ISBN: 978-80-7212-543-2.

NEJDL, K. Zhodnocení souboru dostupných statistických údajů o vývoji příjezdového a výjezdového cestovního ruchu v České republice. In: *Využití statistických dat v cestovním ruchu ČR ve vztahu k řešení regionálních disparit*. Sborník vědeckých příspěvků. Praha: Vysoká škola hotelová v Praze, s. r. o., 2010, s. 10. ISBN 978-80-87411-04-9.

PÁSKOVÁ, M. *Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu*. 1. vyd. Hradec Králové: Nakladatelství Gaudeamus, 2008. 298 s. ISBN 978-80-7041-658-7.

PATZELT, Z. *Národní parky České republiky*. 1. vyd. Praha: Granit, s. r. o., 2011. ISBN 978-80-7296-077-4.

PATZELT, Z. a V. SOJKA. *Národní park České Švýcarsko*. 3. revid. vyd. Krásná Lípa: Obecně prospěšná společnost České Švýcarsko, 2008. ISBN 978-80-903752-7-7.

PRAŽSKÁ, L., J. JINDRA a kol. *Obchodní podnikání*. 1. vyd. Praha: Management Press, 1997. 880 s. ISBN 80-85943-48-4.

VOŽENÍLEK, V. a kol. *Národní parky a chráněné krajinné oblasti České republiky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2002. ISBN 80-244-0468-0.

Elektronické zdroje

Český statistický úřad. *Počet obyvatel*. [online] [citováno 2012-09-25]. Dostupné z <[http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/95002FC3F5/\\$File/cz042_pvkr13-.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/95002FC3F5/$File/cz042_pvkr13-.pdf)>

České Švýcarsko. *Studie potenciálních dopadů zapsání turistického regionu České Švýcarsko na seznam světového dědictví UNESCO*. [online] (DOC) [citováno 2011-09-25]. Dostupné z <http://www.ceskesvycarsko.cz/_img/be/Page_file_484_1193576400.doc>

Národní park České Švýcarsko. *Správa NP České Švýcarsko*. [online] 2012 [citováno 2012-09-12]. Dostupné z <<http://www.npcs.cz/eticky-kodex-zamestnanec-spravy-np>>

Národní park České Švýcarsko. *Plán péče o Národní park České Švýcarsko 2009-2016*. [online] 2007, 217 s. (PDF) [citováno 2012-10-12]. Dostupné z <http://www.npcs.cz/public/npcs_cs/cz.html>

SIS – servisní a informační středisko svazku obcí Mikroregionu Milada, o. p. s. *Analýza příležitostí v cestovním ruchu*. [online], (PDF) [citováno 2011-09-25]. Dostupné z

<http://www.dolni-zalezly.cz/e_download.php?file=data/messages/obsah4_2.pdf&original=Anal%C3%BDza+p%C5%99%C3%ADle%C5%BEitost%C3%AD+v+cestovn%C3%ADm+ruchu-bez+foto.pdf>

7 SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulky

Tabulka č. 1 – Vývoj počtu obyvatel

Tabulka č. 2 – Počet obyvatel k 31. 12. 2011

Tabulka č. 3 – Vzdělanostní struktura obyvatelstva v roce 2001

Tabulka č. 4 – Počet podnikatelských subjektů k 31. 12. 2011

Tabulka č. 5 – Počet nezaměstnaných osob v roce 2010

Tabulka č. 6 – Zjištěné ceny v Kč vybraných potravin ve dvou sledovaných obdobích roku 2012

Grafy

Graf č. 1 – Zaměstnaní v ČR

Graf č. 2 – Obava z turistů

Graf č. 3 – Nadměrné využívání infrastruktury

Graf č. 4 – Zvýšené ceny

Graf č. 5 – Snížená dostupnost zboží

Graf č. 6 – Zájem o zapojení do poskytování služeb cestovního ruchu

Graf č. 7 – Zájem o medializaci národního parku

8 PŘÍLOHY

Dotazník

Dobrý den,

tímto dotazníkem bych ráda shromáždila Vaše názory na téma Dopady cestovního ruchu v NP České Švýcarsko, především však ty negativní. Výsledky šetření použiji ve své bakalářské práci. Děkuji všem za vyplnění dotazníku a především za Váš čas.

Sandra Cechlová

1. Pohlaví

- Muž
- Žena

2. Je Vaše zaměstnání spojeno s cestovním ruchem?

- Ano
- Ano, ale pouze sezónní charakter/brigáda
- Ne

3. Vyvolal ve Vás někdy příliv návštěvníků obavu (z turistů, cizinců...)?

- Ano
- Ne

4. Myslíte si, že dochází k nadměrnému využívání infrastruktury (např. silnice, parkoviště...) ze strany turistů?

- Ano
- Ne

5. Zdají se Vám ceny za zboží a služby vyšší kvůli zvýšenému množství turistů?

- Ano
- Ne

6. Setkáváte se se sníženou dostupností (případně nedostupností) zboží běžné denní spotřeby?

- Ano
- Ano, ale jedná se pouze o sezónní charakter
- Ne

7. Máte zájem se více zapojit do poskytování služeb cestovního ruchu a do rozvoje NP?

- Ano
- Ne

8. Máte zájem o větší medializaci NP (televize, internet, tisk...)?

- Ano
- Ne